

⊕ ДИ Н

Формально Ядріель нікуди не вдирався, адже на кладовищі прожив цілісіньке життя. Та з проникненням до церкви все було, безумовно, не так морально однозначно.

Проте якщо хлопець збирався остаточно довести, що він брухо, то мусив виконати обряд перед Пані Смертю.

А вона чекала на нього в церкві.

Коли Ядріель порівнявся з будиночком своєї сім'ї, розташованим на початку кладовища, об його стегно стукнувся чорний термос із курячою кров'ю. Усе інше для церемонії було в рюкзаку. Разом із двоюрідною сестрою Маріцою вони, пригнувшись, пробралися попід вікнами, намагаючись не вдаритися головами об підвіконня. За шторами витанцьовували силуети бруків, які святкували всередині. Їхній сміх і музика доносилися до кладовища. Ядріель зупинився та присів у тіні, щоб перевірити, чи на шляху все чисто, а тоді зістрибнув із ганку та помчав уперед. Маріца побігла слідом. Її кроки відлунювали в такт із Ядріелевими, коли вони неслися кам'яними стежками та калюжами.

Ядріель виглядав які-небудь ознаки бруків, котрі цієї ночі чергували на кладовищі, і його серце тріпотіло в грудях, а пальці водили по вологій кам'яній кладці

колумбарію¹. На плечі чоловіків покладали патрулювання кладовища, щоб жоден із духів померлих напевно не наробив клопоту. Духи озлоблювалися лише вряди-годи, тому брухи здійснювали обходи радше для того, щоби не пропускати за стіни сторонніх, прополювати могили від бур'янів і загалом доглядати за цвинтарем.

Ядріель почув попереду звук гітари та шмигнув за саркофаг, потягнувши за собою Маріцу. Він визирнув з-за рогу та побачив Феліпе Мендеса, який, притулившись до надгробка, грав на віуелі² та підспівував. Феліпе на кладовищі бруків віднедавна. На надгробку поруч із ним була виکارувана дата його смерті — трохи більше як тиждень тому.

Брухи не мусили бачити духів, щоби знати про їхню присутність. Чоловіки та жінки громади відчували її як холодок у повітрі чи підсвідому сверблячку. Це була одна з невіддільних сил, якими їх наділила Пані. Сили життя і смерті: здатність відчувати хвороби й поранення в живих і бачити мертвих та спілкуватися з ними.

Звісно, від цього дару небагато користі на кладовищі, де повно духів. Через блукання цвинтарем бруків Ядріель відчував не раптовий холод, а постійний крижаний лоскіт на шиї.

У темряві він ледве помітив прозоре тіло Феліпе. Пальці чоловіка рухалися, наче примарна мла, перебираючи струни віуели — прив'язки, найважливішої для нього матеріальної речі, яка втримувала його у світі живих. Феліпе ще не був готовий відійти в потойбіччя.

Більшість часу дух чоловіка музикував на цвинтарі, привертаючи увагу кожної живої чи мертвої бруків. А їх

¹ Місце захоронення урн із прахом після кремації. — *Тут і далі, якщо не вказано інше, прим. пер.*

² Старовинний іспанський музичний інструмент, схожий на невелику гітару.

завжди відганяла його дівчина Кларибель, і пара годинами гуляла кладовищем, ніби зовсім не розлучена смертю.

Ядріель закотив очі. Як на нього, забагато драми. Було б незле, якби Феліпе вже відійшов у вічність: тоді Ядріель міг би спокійно спати, не прокидаючись від суперечок Феліпе та Кларибель або, що гірше, від його жахливого виконання «Wonderwall».

Але брухи не любили змушувати духів переходити на той світ. Поки ті й далі були мирні та не озлоблювалися, брухи їх не чіпали. Проте жоден дух не міг залишатися тут вічно. Зрештою, вони ставали жорстокими, викривленими версіями себе. Перебування в пастці між світами живих і мертвих виснажувало духів та руйнувало людяність. Усе людське, що в них було, урешті-решт розчинялося, тож брухам не залишалося нічого, окрім як розірвати зв'язок духів із прив'язкою та відпустити їх на той світ.

Ядріель жестами показав Маріці слідувати за ним бічною стежкою, щоб Феліпе їх не помітив. Коли шлях попереду був вільний, Ядріель смикнув дівчину за рукав, кивнув і побіг, пробираючись між статуями ангелів і святих та намагаючись не зачепитися рюкзаком за їхні простягнуті пальці. Над землею височіли саркофаги й кілька мавзолеїв, у яких спочивали цілі родини. Ядріель ходив цими стежками сотні разів, тож міг дати собі раду в лабіринті могил навіть уві сні.

Знову довелося зупинитись, коли вони натрапили на духів двох дівчаток, які грали у квача. Ті ганялись одна за одною, а їхні темні кучерики та однакові сукні розвівалися навколо. Дівчата шалено хихотіли, пробігаючи прямо через маленькі, подібні до шпаківень, гробниці, у яких зберігалися кремовані останки. Склепи були розмальовані вручну й утворювали щільні ряди яскравих кольорів: жовтого, оранжевого, небесно-блакитного й зеленого,

схожого на морську піну. За скляними дверцятами виднілися глиняні урни.

Ядріель погойдувався навшпиньках, поки вони з Маріцою ховалися. Більшість людей, напевно, жахнулася б, побачивши духів двох мертвих дівчаток, які бігають по кладовищу. Але Ніна та Роза капостили по-своєму: обидві малі були страшенні ябеди, які запросто могли здати Ядріеля батькові. Якщо вони дізнавалися чиїсь таємниці, то далі тримали нещасного чи нещасну в кулаку й піддавали небаченим мукам, як-от змушували годинами гратися в хованки, а самі завжди махлювали завдяки своїй безтілесності чи навмисно не шукали жертви, яка ховалася за смердючим смітником у спекотний лос-анджелеський полудень. Ліпше не бути в боргу перед цими двома.

Щойно дівчатка побігли геть, Ядріель, не гаючи часу, ринувся до кінцевого пункту призначення.

Вони з Маріцою завернули за ріг та опинилися прямо перед воротами церкви. Ядріель поглянув угору. Перед ним здіймалась арка з купи побілених цеглин. Чиясь рука тонко вивела чорною фарбою слова «El Jardín Eterno». Вічний сад. Фарба вицвіла, але Ядріель знав, що його двоюрідний брат Мігель уже доручив підмалювати напис до святкування Día de Muertos — Дня мертвих, яке невдовзі почнеться. Важкий замок на засув не пропускав жодних порушників.

Ядрієлів батько Енріке очолював родини бруків, тому зберігав ключі в себе й давав їх лише нічній варті кладовища. У Ядрієля ключа не було, тож він міг заходити лише вдень або під час ритуалів і святкувань.

— ¡Vámonos! Ходімо! — хлопець здригнувся від різкого шепоту Маріци. Її акуратний ніготь уп'явся йому в бік. Вітер розвівав її коротке густе волосся. Пастельно-рожеві та фіолетові кучері обрамляли обличчя у формі сердечка та

виділялися на тлі темно-смаглявої шкіри. — Треба потрапити всередину, доки нас не помітили!

Ядріель відкинув її руку та цитькнув.

Попри своє ж застереження, Маріца, здавалося, не хвилювалася, що вскочить у халепу. Насправді зовні дівчина була неабияка жвава. Темні очі широко розплющені, а на губах — диявольська посмішка, яку Ядріель дуже добре знав.

Він підкрався до лівого боку воріт. Між останнім кованим прутом і стіною виднілася щілина, де обвалилася цегла. Ядріель перекинув рюкзак через стіну, а потім боком протиснувся вперед. Навіть крізь майку-біндер із поліестеру та спандексу прут боляче шкрябав по грудях. Упоравшись, хлопець спинився на мить поправити майку під сорочкою так, щоби застібки не впивалися в тіло. Ядріелью не одразу вдалося знайти біндер, у якому груди були би більш чоловічими, але водночас нічого не свербіло б і можна було б вдихнути повітря.

Закинувши рюкзак на плече, Ядріель обернувся й побачив, що Маріці трохи важче. Намагаючись пролізти, дівчина спиною притиснулася до цегли, а її ноги зачепилися за прут. Хлопець затулив кулаком рота, щоби стримати сміх.

Двоюрідна сестра зиркнула на нього, силкуючись вивільнити свій зад.

— ¡Cállate! Мовчи! — прошипіла вона, перш ніж на решті пролізла. — Скоро нам доведеться потрапляти сюди якось інакше, — вона витерла бруд із джинсів. — Ми вже не такі малі.

— Це твоя *дуна* вже не така мала, — передражнив Ядріель. — Не думала відмовитися від пастелітосів³? — усміхнувся.

³ Маленькі пиріжки з листового тіста із солодкою чи солоною начинкою, популярні в країнах Латинської Америки.

— І втратити ці вигини? — запитала Маріца, пригладжуючи долонями талію та стегна, і саркастично посміхнулася. — Дякую, але ліпше вмерти, — дівчина вдарила його по руці, а тоді ліниво попрямувала до костелу.

Ядріель підтюпцем побіг навздогін.

Ряди чорнобривців — *flores de muerto* — вишикувалися вздовж кам'яної доріжки. Високі помаранчеві та жовті квіти притулялись одна до одної, наче п'яні друзяки. Вони цвіли останніми місяцями перед Днем мертвих. Опалі пелюстки вкривали землю, як конфеті.

Церква була пофарбована в білий і мала теракотовий дах. По обидва боки від великих дубових дверей розташувалися віялові вікна. Зверху в напівкруглому мурі сховалася невелика ніша з іще одним хрестом. Обабіч у двох заглибинах висіли залізні дзвони.

— Готовий? — обличчя Маріци не виказувало й натяку на тривогу, коли вона глянула на брата. Дівчина сяяла, майже танцюючи навшпиньках.

Серце Ядріеля пульсувало в жилах. Живіт скрутило від нервів.

Змалку вони з Маріцою крадькома пробиралися на кладовище вночі. У дитинстві було чудово грати в хованки на церковному подвір'ї, адже воно недалеко від дому і діти могли чути, коли літа⁴ кликала вечеряти. Але їм ще ніколи не доводилося прокрадатися *всередину* церкви. Якщо вчинять так, то порушать із десятків правил і традицій бруків.

Якщо вчинять так, то назад уже не буде вороття.

Ядріель твердо кивнув, стиснувши кулаки по боках.

— Зробімо це.

Волосинки на його шиї стали дибом, а на Маріцу водночас напали дрижаки.

⁴ Скорочена форма «абуеліта» — бабуся.

— Зробімо що?

Запитання, схоже на гарчання, змусило їх підстрибнути. Маріца відскочила назад, і Ядріель мусив ухопити її за руки, щоб вона не збила його з ніг.

Трохи лівіше, поруч із невеликим надгробком персикового кольору, стояв чоловік.

— Бляха, Тіто, — видихнув Ядріель, досі стискаючи в долоні передню частину свого худі. — Ти нас до смерті налякав!

Дівчина обурено втягнула носом повітря.

Часом навіть Ядріель і Маріца могли не помітити наближення духа.

Тіто був присадкуватим чоловіком у бордових шортах і тенісці венесуельського футболіста. На голові в нього красувався великий потріпаний солом'яний капелюх. З-під крисів дух скося дивився на Ядріеля та Маріцу, схилившись над чорнобривцями. Тіто віддавна був садівником на кладовищі.

Ну, власне, був.

Уже чотири роки як помер.

За життя Тіто прославився як неймовірно талановитий садівник. Він забезпечував квітами всі святкування бруксів, а також весілля, свята та похорони далеких від магії людей в Іст-Лос-Анджелесі. Усе почалося з продажу квітів із відра на місцевому блошиному ринку — і розрослося у власну крамницю.

Щойно Тіто помер уві сні, а його тіло віддали землі, він знову з'явився на кладовищі, сповнений рішучості доглядати квіти, про які старанно дбав майже все життя. Він сказав батькові Ядріеля, що має повно роботи й нікому іншому її не довірить.

Енріке відповів, що Тіто може зостатися, доки він залишається самим собою. Ядріель замислився, чи оця

непохитна впертість не стане на заваді, якщо батько муситиме відпустити дух Тіто?

— Зробімо що? — повторив садівник. У помаранчевому світлі церкви він здавався досить матеріальним, хоча й ледь помітно прозорішим, ніж справжні садові ножиці, які тримав у руці. Духи мали розмиті обриси та були менш яскраві проти світу навколо. Вони нагадували нечітку фотографію зі зменшеною насиченістю. Якби Ядріель трохи повернув голову, то постать Тіто розпливлася б і злилася б із тлом.

Хлопець подумки дав собі копняка. Нерви взяли гору, тому він не відчув Тіто раніше.

— Чому ви не в домі з усіма іншими? — напосідав дух.

— Ем, ми просто збиралися зайти до церкви, — сказав Ядріель, але його голос зірвався на половині фрази. Він прочистив горло.

Неслухняна брова злетіла догори: Тіто їм не повірив.

— Просто перевірити деякі припаси, знаєш, — знизав плечима Ядріель. — Перевірити, чи все... готово.

Із коротким свистом ножиці Тіто зрізали зів'ялого чорнобривця.

Маріца штурхнула брата ліктем у бік і демонстративно кивнула головою.

— О! — Ядріель скинув рюкзак і покопирсався всередині, а тоді дістав скрученого білого кухонного рушника. — Я дещо для тебе прихопив.

Феліпе був надто зайнятий своєю дівчиною, щоб перейматися, що там собі замислили Ядріель і Маріца. Прощмигнути повз Ніну та Розу було неважко. А от Тіто був непередбачуваним. Він тісно дружив із батьком Ядріеля й не терпів дурниць.

Але їжа в дарунок, схоже, притупила зір духа.

— Літа щойно їх приготувала: вони досі теплі! — Ядріель розгорнув тканину й показав кончаси — смачні